Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.
РІК II. ЛЬВІВ, 17. ЛЮТОГО 1928. Ч. 3.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол.; в Америці і Канаді — дол.; в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські Еміґранти!

Не кидайте рідної землі!

Коли мусите їхати на чужину, то інформуйтеся у всіх справах в свому Товаристві. Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами! Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Сезонова еміґрація до Німеччини

Дня 24. листопада 1927 року підписала Німеччина і Польща договір в справі сезонової еміґраці рільних робітників і робітниць до Німеччини.

На основі цього договору робітники можуть виїхати до Німеччини через вербунок або на основі поіменних контрактів, надісланих робітникам німецькими роботодавцями через німецьку Робітничу Централю („Arbeiter Zentralle“) до Державного Уряду Посередництва Праці, в котрого окрузі вони мешкають.

Про надіслання контрактів повідомляє інтересованих робітників Державний Уряд Посередництва Праці через громадський уряд. В 1928 році може загалом виїхати до Німеччини около 50.000 рільних робітників і робітниць.

На основі вище згаданого довору видало Міністерство Внутрішніх Справ і Міністерство Праці та Суспільної Опіки інструкції, які реґулюють вербунок робітників і висилку тих робітників, для яких надійшли поіменні контракти.

ЗБІРНА РЕКРУТАЦІЯ,

Міністерство Праці визначує повіти, в яких мають рекрутувати робітників і означує число, що має припасти на рекрутацію робітників в даному повіті. В тих повітах старостства в порозумінні з Державним Урядом Посередництва Праці зарядять окремими оповістками реєстрацію по громадах з тим, що буде означене, скільки робітників з даної громади може виїхати. При списуванні мають першенство:

1. незаможні, котрі перебували в Німеччині кілька років без перерви між 1 січня 1919 і 31 грудня 1925 р.;

2. Беззeмельні або такі, що мають малі рільні господарства. Ті, що мають більші рільні господарства і котрим ці господарства вистарчають на удержання їх самих і родин, можуть бути реєстровані щойно тоді, коли число беззeмельних і тих, що мають малі рільні господарства, не буде виповнене.

При переводженні реєстрації не будуть побирати ніяких оплат.

З числа зареєстрованих по громадах прийде до вибирання здібних кандидатів — рекрутація.

В означених місцях і днях, про що громаду повідомить старостство, рекрутацію буде переводити представник німецької Робітничої Централі і завідуючий Державним Урядом Посередництва Праці.

Зарекрутовані (вибрані) робітники одержать засвідчення умови про працю і підпишуть контракт.

Робітник, що зголошується до рекрутації

і котрий був в Німеччині, має принести із собою старий пашпорт, наколи його має а інші робітники приносять по дві фотоґрафії, на котрих уряд громадський стверджує ідентичність особи, як також по 50 сотиків на пашпортовий блянкет.

Зарекрутований робітник одержить зі старостра за кілька днів за посередництвом громадського уряду пашпорт і посвідку на знижку залізничого білєту. Одночасно визначать йому день, в котрому він має зголоситися до транспорту і виїхати до означеного місця на німецьку границю.

ПОІМЕННІ КОТРАКТИ.

Поіменні контракти виставляють в чотирох примірниках німецькі роботодавці, їх потверджує Німецька Робітнича Централя і відсилає до Державного Уряду Посередництва Праці. (P. U. P. P.) Наколи вимінені в контракті робітники мешкають в одному селі, тоді P. U. P. P. відсилає ті контракти до громадського уряду, який має запитати робітників, чи хочуть бути законтрактовані до даного роботодавця, а коли так, то вони мають підписати контракти і зложити в громадськім уряді свої старі пашпорти, о скільки були в Німеччині, а інші по 50 сотиків на пашпортовий блянкет і по 2 фотоґрафії. Громадський уряд відішле ті документи до Старостра, яке виставить підписаним на контрактах робітникам пашпорти і посвідки на знижку залізничих білєтів і відішле їм ці всі документи через громадський уряд.

Наколи визвані в контракті робітники мешкають в ріжних селах, то громадські уряди мають справити їх в означеному дні і місці до Державного Уряду Посередництва Праці, де робітники підпишуть контракти і зложать або старі пашпорти, або 50 сотиків на пашпорт і дві фотоґрафії. Державний Уряд Посередництва Праці віддасть одному з робітників три примірники контрактів і постарається, щоби староство вислало робітникам через громадські уряди пашпорти і посвідки на знижки залізничих білєтів.

ХТО НЕ МОЖЕ ЇХАТИ ДО НІМЕЧЧИНИ?

Громадським урядам не вільно реєструвати на виїзд до Німеччини:

1. осіб, що не є польськими громадянами, це є таких, котрі не мають приналежности в одній з громад, зглядно, не є вписані до книг постійного населення; 2. поборових з 1907, тих мущин що уродилися в 1906, 1905 і 1904 роках і обовязані до бранки, а також жовнірів, що мають відпустку на кілька місяців; 3. жінок низче 21 літ, о скільки вони не їдуть з родиною, або старшими, гідними довіря особами за зложенням в громадському уряді зізволення родичів, зглядно опікуна, а також жінок низче 25 літ, яких мали би примістити поодиноко в місцях праці; 4. осіб, які не є рільниками; 5. нездібних до праці з причини молодого віку, старости, каліцтва, хороби, вагітних жінок; 6. родин з нездібними до праці дітьми.

ПАШПОРТИ І ВИЇЗД.

Міністерство Внутрішних Справ видало розпорядок староствам, щоби вони на час виставляли і доручали робітникам пашпорти і посвідки на знижки залізничих білєтів, так щоби робітники могли в означеному дні зявитися в граничному уряді Німецької Робітничої Централі. Робітники мусять самі заплатити подорож до німецької границі. При тім на підставі посвідок на знижку залізничих білєтів, мають вони право до половини білєтів третьої кляси особових потягів.

Мило нам донести, що завдяки заходам Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами, державні власти, о скільки нам відомо, зарядили вербунок робітників з повітів на Підкарпаттю, діткнених повіню, а саме: долинського, стрийського, калуського, товмацького, жидачівського, станиславівського, самбірського і ярославського.

Еміґрація без афідавітів до Канади.

Покликуючись на уміщену в ч. 2. замітку, що евентуальні доповнення і зміни, які відносяться до еміґрації до Канади без афідавітів будуть оголошені в нашому часописі, подаємо до відома такі відомости і зміни:

По кількамісячних переговорах між Еміґраційним Урядом і обома канадійськими компаніями, прийшло до порозуміння відносно умовин еміґрації до Канади в біжучому році. Обі канадійські залізничі компанії уповажнені через канадійський уряд зобовязалися дати працю в Канаді для певної скількости еміґрантів з Польщі: для рільних робітників і служниць.

ПЕРШЕНСТВО ВИЇЗДУ ДО КАНАДИ.

Першенство в виїзді до Канади признав Еміґраційний Уряд тим всім, котрі тамтого року поробили всякі приготовання до еміґрації і одержали зізволення Еміґраційного Уряду на видачу їм безплатного пашпорту, а виїхати не могли з причини задержання транспортів рільних робітників, що їхали без афідавітів до Канади.

Іде тут, як вище згадано, про тих, що тамтого року мали вже зізволення на видачу їм безплатного пашпорту з Еміґраційного Уряду, або які собі такі пашпорти безплатні виробили. До тих всіх віднісся Еміґраційний Уряд із запитом, чи вище згадані хочуть користати з прислугуючого їм права першенства виїзду до Канади, як також, що ті всі не потребують себе вже реєструвати, зглядно вносити подання до Державного Уряду Посередництва Праці. Ті всі мають відповісти на письмо Еміґраційного Уряду до них звернене на долучених до письма картках, що відповідаючий хоче виїхати до Канади і що о скільки не має у себе пашпорту, важного на один рік, зглядно, не віддав такого

пашпорту до Еміґраційного Уряду, то просить о видачу йому нового зізволення на видачу нового безплатного пашпорту, зглядно о продовження важности пашпорту, яка то важність згасла через проволоку часу.

Еміґраційний Уряд, по одержанні виповненої картки, постарається в дотичнім старостві продовжити важність пашпорту, зглядно видістати пашпорт і висилаючий картку має по 7 до 10 днях від хвилини вислання картки до Еміґраційного Уряду довідатися в своїм старостві чи продовження пашпорту, зглядно нове зізволення на видачу для него пашпорту надійшло. Тоді він має пашпорт підняти і приготовитися до виїзду.

Кожному прислугує право свобідного вибору корабельного товариства, через котре хоче їхати без згляду на це, де в попереднім році хтось зложив завдаток. Треба вистерігатися аґентів, котрих посередництво в еміґраційних справах є заборонене і які будуть потягані до судової карної відповідальности. Перші транспорти рільних робітників, що їдуть без афідавітів до Канади — виїдуть вже в лютім ц. р.

ЯК СТАРАТИСЯ О ВИЇЗД НОВИМ ЕМІҐРАНТАМ?

Старання о виїзд без афідавіту до Канади є інші, як були попередніх літ. Давніще еміґрант, який хотів виїхати до Канади без афідавіту, зголошувався в якомусь бюрі корабельного товариства, там провірювано чи він є здоров і уміє читати, він складав завдаток на шифкарту і подання до Еміґраційного Уряду о дозвіл на безплатний пашпорт. Так воно було давніще.

В 1928 р. на основі нового еміґраційного закону треба поступати інакше. Корабельні товариства не мають тепер права на вербунок і реєстрацію еміґрантів без афідавіту і не вільно їм приймати завдатків на шифкарти. На підставі нових приписів мусять еміґранти ось як поступати:

I.

Передовсім майбутній еміґрант з воєвідств: львівського, тернопільського і станиславівського мусить докладно виповнити і підписати подання о безплатний пашпорт до Еміґраційного Уряду у Львові, вул. Кармелітська 4, а зі всіх інших воєвідств до Еміґраційного Уряду в Варшаві, вул. Крулевська ч. 23. через Державний Уряд Посередництва Праці.

Понизче подаємо взір цього подання, яке є відмінне від давнішого:

На основі арт. 142, пункт 12 закону з дня 1. липня 1926 р. про стемплеві оплати (Д. З. Р. П. Ч. 98), Поз. 570 вільне від стемплевої оплати.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДИ

Повіт . . . Громада . . . Село . . . Почта . . .

До
Експозитури Еміґраційного Уряду
в . . .
через Державний Уряд Посередництва Праці
в . . .

Я низче підписаний, з названими членами ро-

В пралісах Бразилії.

У бразилійській республиці находиться провінція Матто Ґроссо. Є це країна майже півтори міліона квадратових кільометрів простору, який замешкує 250 тисяч білого населення. Є це одночасно одинока майже на цілому світі закутина, де по нинішній день находиться поважне число первісних мешканців Америки, індіян. Великі праліси і степи цьої країни не бачили ще білої людини і в них криються індіянські племена, з котрих деякі ведуть ще сьогодні такий триб життя як у часах перед відкриттям Америки.

Скільки цих індіян находиться там, важко на це питання дати точну відповідь. Напів цивілізованих є понад десять тисяч а тих, що живуть у дикому стані, то ріжно ріжні дослідники подають. На кожний випадок є їх ще сьогодня коло 200 тисяч.

У провінції Матто Ґроссо перед приходом білих, мешкало кількадесять індіянських племен. Коли появилися перші відділи Европейців, розпочалася важка боротьба, що тревала довгі десятки літ. Червоні не могли встояти. Їхній спосіб боротьби був ще зовсім примітивний: ножі і списи. Рушниці білих клали їх покотом а тих, що піддавалися, вязано і забирано в неволю. Потім продавали їх на торговицях власникам плянтацій. Вільні сини бразилійської пущі не привикли до тяжкої фізичної праці і нового способу життя, гинули наче мухи.

Кількасот літ такої цивілізаційної політики довело до цього, що з багатьох племен остали тільки нечисленні громади. Деякі племена навіть зовсім вимерли і остали по них тільки передання та народні пісні. Боротьба була затяжна, червоні боронили до останка своїх нетрів і відплачували білим за їх жорстокости.

Не всі племена з Матто Ґроссо є сьогодні відомі. Деякі з них кочують на непроглядних степах і ніколи не підходять близько осель білих. Часами тільки лучаться разом у більші відділи і підходять під загороди білих чужинців. На оселі білих спадає тоді жах. Вони бороняться і завжди виходять побідно. Про це не пишуть бразилійські ні европейські часописи і тому не одному здається, що бої білих з індіянами належать вже до історії і що про них можна спокійно читати з гарних книжечок для дітвори. Ні, ці бої мають ще сьогодні місце, їм товаришать ті самі жорсто-

дини, прошу зізволити мені на виїзд до Канади і видати посвідку на еміґраційний пашпорт.

1) Називще і імя . . . . .

2) День, місяць, рік уродж... місце уродж...

3) Віроісповідання . . . заняття . . .

4) Члени родини, що разом виїздять:

(імя), жінка . . . . . день, місяць, рік і місце уродження.

діти ....

....

5) Дальші свояки, що мають намір виїхати з родиною (можуть бути допущені тільки виїмково: наколи становлять осібну родину, мається виповнити окреме подання).

. . . .

який свояк імя і називще день, місяць, рік і місце уродження

....

6) Чи підписаний — родина — працював — на своїм ґаздівстві — чи був на службі . . . . .

7) Чи уміє читати і писати ....

8) Котрі члени родини уміють читати і писати ....

9) Чи підписаний — родина — посідає маєток (подрібно подати — поле — забудовання — інвентар ....

10) Оціночна вартість маєтку ....

11) Чи полишиться хто на ґаздівстві, чи продається недвижимости і кому ....

12) Кілько бере з собою грошей по заплаченні корабельної карти ....

13) Коли може виїхати ....

14) Чи був вже в Канаді, коли вернув . . . . .

15) Котрий з членів родини потребує зізволення військових властей на виїзд заграницю . . .

Підпис . . . . .

Печатка

Достовірність дат потверджує (зверхність громади або парох).

Дальше не виповняти.

Непотрібне перечеркнути.

Ч. карти рай . . . . . Дата . . . . .

Державний Уряд Посередництва Праці в . . . . . узнав . . . . . за кандидата на виїзд до Канади з членами родини, вимінєними на поданні з вилученням . . . . . о скільки . . . . .

Управитель

Печатка

Ч. рай . . . . . Дата . . . . .

Товариство корабельне . . . . . Відділ у . . . . піддало вище названого з родиною провірці лікаря, котрий узнав його — їх — за зовсім здорового — их — і здібного — их — до праці фізичної і заручило йому — їм — місце в контингенті . . . . .

На випадок неприняття мотиви відмови . . . . .

Лікар . . . . .

кости, що колись і тяжка кровава долоня білого наїздника далі нищить без милосердя не дикі бестії, але таких самих людей, що й ми.

Бразилійські індіяне ведуть ще давний спосіб життя. На загал вони не гарні. Щоби надати принаднішй вид, прикрашують свої уха, уста і ніс піррям і кусниками гладженого дерева. Мущини звертають на це більшу увагу аніж жінки, котрі тільки на своє волосся виливають струї товщу, в що знову втикають пірря. Деякі мущини і жінки малюють свої лиця ріжними красками. Всі ходять наго, послугуючися часами малою перепаскою.

Червоні живуть у колибах, які будують з галуззя, трави і листя. Взаємини між чоловіком і жінкою є цілком нормальні. Мущини вважають, що правда, жінку за низчу істоту, всеж таки вони їх не бють ні не знущаються над ними, як це роблять інші дикі племена. Чистоту звичаїв заховують до часу, коли до них не загостить: білий і горівка. Коли вони бачуть, що білі відносяться до них прихильно, вміють за це бути вдячними і гостинними. Мстяться натомість, коли білі їх використовують. На загал не люблять чистоти. Це і є причиною, що серед бразилійських індіян часто вибухають ріжні епідемії і винищують деколи цілі племена.

На своїх полях плекають тільки кукурузу. Головним одначе їх заняттям є лови і риболовство. З того переважно жиють.

Помітити можна серед них багато цікавих звичаїв. Коли хлопець старається о дівчину, його обовязком є вручити родичам дівчини лук і сагайдак стріл. Це означає, що хлопець готов їх боронити. Само одружіння не знає жадних обрядів. Хлопець забирає дівчину до свого шатра і від тої хвилини вона стає його власністю. Серед деяких племен заховалася по нинішній день поліґамія, але здебільша відноситься це до вождів, котрі з засади мають по кілька жінок.

Всі майже племена признають дві влади: владу вождя і владу чарівника, котрий заступає на землі бога. Обох вони слухають з невільничим страхом і радо виконують всі їх зарядження.

Федеральний уряд Бразилії піклується теоретично індіянськими громадянами і старається їм помагати, але на ділі ця поміч дуже мала і робить враження нещирої. Для дітей, наприклад, 600 тисяч індіян, що мешкають в цілій Бразилії заснував уряд аж 23 школи і заложив 4 оселі, в яких кандидати на цивілізованих людей вчаться нового способу життя. От ціла поміч, яку дістають нещасні індіяне.

Непотрібне перечеркнути.

Управитель Відділу

Місцевість, дата . . . . .

Представник залізничого товариства . . . . . приняв . . . . . з родиною — в числі рільних робітників — служачих — поселенців, котрі — мають запевнене місце в континґенті еміґрантів до Канади.

Підпис

Резолюція Еміґраційного Уряду.

II.

Випевнене і підписане подання треба потвердити в Громадськім Уряді підписом війта і громадською печаткою. За це потвердження не треба нічого платити, а війти не повинні приймати ніяких винагороджень за це.

III.

Так виповнене і потверджене громадою подання треба переслати почтою до приналежного Державного Уряду Посередництва Праці.

Виказ і адреси Державних Урядів Посередництва Праці і повітів, які належать до тих Урядів є подані в ч. 2. „Українського Еміґранта“.

Полагоджування зголошених подань через нових кандидатів на виїзд до Канади пічнеться в Державних Урядах Посередництва Праці з початком марта б. р.

Звертається увагу тим, котрі виїзджають з родинами в ціли куплення фарми до Канади, щоби так довго не продавали свого майна в краю, як довго не одержать зізволення на видачу безплатного пашпорту з Еміґраційного Уряду.

Еміґрація до Арґентини

і конечність оснування там товариства опіки над еміґрантами.

В 1927 р. виїхало з Польщі до Арґентини 18.500 еміґрантів, в тому майже половина українців, а від 1921 до 1927 р. виїхало туди з Польщі більше як 50.000 осіб, пошукуючих за працею. В тому часі було около 20.000 українців. З перед війни є осілих в Арґентині около 20.000 Українців, так, що під сучасну пору є в Арґентині около 40.000 українських еміґрантів.

Перед війною, як і після війни їхали до Арґентини наші еміґранти без ніякого пляну, без знання еспанської мови. Одинокими їх провідниками були аґенти ріжних корабельних товариств, а по приїзді до Арґентини ріжного роду еміґраційні аґенти, приватні бюра посередництва праці, земельні спекулянти, покутні писарі, ошуканчі баночки і бюра грошевих пересилок, та торговці жінками.

До нині ще в бюрах німецького корабельного аґента Міслера в Буенос Айрес глотяться наші еміґранти, розвідуються там, де можна би знайти працю, там полагоджують свою кореспонденцію з ріднею. В других еміґраційних аґенціях виписують на поручення аґентів листи до краю, в яких вихвалюють знамениту подорож морем і світлі зарібки в Арґентині. В останньому часі вийшло на яву масове обкрадання еміґрантів через урядовців американського банку в Буенос Айрес „The First National of Boston Bank“. Ще на більшу скалю завів злодійства корабельний аґент Евген Ріттер в Буенос Айрес. Він заложив еміґраційне бюро під назвою „Companias Generales navigation“, яке нібито мало за завдання спроваджувати родини еміґрантів з Польщі і висилати до Польщі гроші еміґрантів в долярах. Для успішнішого приманювання до себе несвідомих еміґрантів, видавав він навіть часопис під назвою „Еміґрант в Арґентині“. В дійсности ціле підприємство Ріттера мало за ціль крадіж еміґрантського добра і скінчилося на тому, що він ошукав і обікрав около 3.000 еміґрантів, які повірили йому гроші до переховку або до висилки до краю. Арґентинська поліція арештувала справді цього „лицаря“, але пошкодовані еміґранти не відзискають своїх грошей.

Повищі приклади не вичерпують цілком лісти злодюг, які використовують недостачу орґанізації опіки над еміґрантами, в немилосерний спосіб ошукують і обкрадають еміґрантів з Польщі. Одні з них позакладали свої бюра посередництва праці, які в страшний спосіб визискують еміґрантів, що попали в їх кигті, а молоді жінки й дівчата продають вони просто до домів розпусти.

Іншого роду обманцями є ріжні покутні посередники й писарі, які виготовлюють і вносять подання для цих еміґрантів, які стараються набути землю в Анґентині. Коли несвідомий еміґрант попаде в руки такого покутного писаря „ave negra“ — так називають їх в Анґентині — то полагодження одної формальности при набутті землі, коштує нераз більше, як сама земля.

Ціхою незорґанізованої еміґрації до Арґентини є в останньому часі явище, що помимо зросту там безробіття, виїзджала туди далі маса еміґрантів так, що на підставі телеґрафічного донесення польського консусяту з Буенос Айрес накопичилося в тому місті звиш 2.000 безробітних еміґрантів зі самої Польщі. На цій основі ограничив міністр праці еміґрацію до Арґентини на протяг 3 тижнів, а саме до 18. лютого 1928 р. Це короткоречинцеве обмеження в нічому не запобіжить істнуванню далі незорґанізованої еміґрації до Арґентини і не змінить на краще положення наших еміґрантів. Після донесення Бюлетеню Еміґраційного Уряду, не може зарадити лихові також діяльність двох урядових арґентинських бюр посередництва праці, бо вони не мають справної орґанізації, а число вільних місць є зникаюче в відношенні до загалу пошукуючих за працею.

Цей сам Бюлетень доносить, що безробітні еміґранти звертаються за допомогою до своїх консулятів і є тягарем для них.

Край незорґанізованій еміґрації може положити в великій мірі Товариство опіки над українськими еміґрантами і переселенцями в Арґентині, якого завданням буде вишукувати працю для еміґрантів, що мають приїхати до Арґентини, помагати живучим там вже і вишукувати догідні місця на поселення.

В „Українському Еміґранті“ доносили ми вже, що Товариство на жадання наших еміґрантів з Арґентини робить старання, щоби в можливо найкоротшому часі оснувати в Анґентині братнє Товариство опіки над українськими еміґрантами і переселенцями.

Сподіваємось, що ці заходи будуть успішні, та що це причиниться до поліпшення долі українських еміґрантів.

Український робітник про Данію.

Одним з основних завдань Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами є навязати контакт з Українськими скитальцями, що розкинені по цілому світі, щоби вони не рвали звязків з рідним краєм і щоби вони відчували, що ними українська суспільність інтересується і бажає їм помогти. В тій цілі товариство висилає свій орґан на ріжні адреси, крім цього веде переписку, на яку приходить безліч відповідей та запитів. Зміст одного з таких листів, який наспів з Данії від українського еміґранта-робітника Й. Когута, подаємо на тому місці, бо він є ілюстрацією відносин в одній з найкультуральніших країн Европи, крім цього висказує домагання українського еміґранта, якого доля закинула на далеку чужину.

Наш інформатор в першій мірі висказує подяку, що товариство висилає йому часопис і що переслало йому бажані інформації. Опісля описує відносини в Данії, зокрема відносини, які панують в господарстві. Данія, це країна рільнича, але господарка на ріллі поставлена там незвичайно високо і можна сказати, є найбільш зразкова в цілому світі. І якраз це, що управа ріллі в Данії є наскрізь новочасна, про що у нас не мають найменшого поняття, українець, що дістанеться до цієї країни, користає незвичайно багато і, вернувши до краю, може потім свій досвід використати для піднесення нашого рільництва.

Це є найважніша користь. Бо платні там не надзвичайні. Зимою, наприклад, заробляє там наш робітник 4 корони і 50 сот. Є це квота так мала, що ледви вистарчає на прожиток. Літом платня о одну корону більша. Найбільше робітників занятих є при викопуванні бураків. Робота там акордова. Від одного морґа можна заробити яких 80 корон і один робітник мусить обробити яких 6 до 7 морґів, коли хоче справді щось заробити і на прожиток і на відложення якогось гроша. Але ця праця при бураках доволі тяжка. Ще коли погода, то праці не відчувається так. Але коли зачнуться дощі а часами навіть вітер із снігом, то тоді важко заробити і на люльку тютюну.

В часі воєнних років відносини були о стільки кращі, що можна було більше заробити і не було стільки робітників. Тоді платили за один морґ 180—200 корон і тоді робітник міг не тільки краще жити але й посилав часто гроші до хати. Тепер це виключене.

Одначе наш інформатор на це не жалується. Навпаки він висказує вдоволення з того, що має змогу пізнати відносини в Данії, що бачить як данський селянин живе і що може від нього чогось навчитися. Висказує він натомість жаль з тої причини, що досі рідній край мало інтересувався життям українських робітників-еміґрантів і що не давав ніякої помочі. Не про матеріяльну поміч тут іде, але про моральну. Інші народи цій справі присвячують багато уваги, присилають своїм еміґрантам часописи і книжки, висилають рік-річно духовників своїх обрядів і ті відвідують розкинутих по цілому краю еміґрантів. Українці цього досі не робили і через те наші еміґранти були зовсім осамотнені і полишені на власні сили. Через те також ніхто з нашими людьми не числився і не знав навіть за кого має тих українців уважати.

Кінцева увага нашого інформатора цілком слушна. Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами якраз до цього стремить, щоби викликати більший інтерес серед української суспільности до справ еміґрації і всіх своїх сил доложить, аби цю справу як слід наладнати. Перші кроки вже зроблені і треба сподіватися, що праця піде скорим темпом вперед.

Еміґраційні вигляди в 1928 р.

Рік 1927 виказав, що европейський ринок праці є насичений і кромі Франції та Німеччини нема виглядів, щоби наші робітники могли найти працю в інших европейських краях. Приймаючи запотребовання з Польщі через Францію в 1927 році на 16.000 осіб, в Німеччині на 50.000 осіб а у всіх інших европейських краях на 2.000 осіб — разом приймаючи запотребовання робітників в Польщі через европейський ринок праці на 68.000 осіб — можемо прийняти, що те саме число робітників знайде працю в европейських краях і в 1928 році — в тім числі найбільше 10.000 осіб української народности.

В заморських краях найшло працю в цілої Польщі около 50.000 осіб в 1927 році, а саме: в Канаді 20.000, в Полудневій Америці 20.000 і около 10.000 в Зединених Державах Америки. Треба припускати, що число еміґрантів до заморських країв в 1928 році значно перевищить тоту

квоту. В тій квоті передбачуємо 20.000 українців. Коли приймемо річний приріст населення в Польщі на 400.000 осіб, в тім числі 80.000 українців, то річна надвижка, відчисливши на европейських реемігрантів 3.000 а на заморських реемігрантів 4.000, буде виносити 57.000 осіб, для котрих українська суспільність мусить знайти заняття в краю через витворення нових варстатів праці — о скільки не схоче, щоби населення щораз більше бідніло та в наслідок нужди і голоду не вимирало.

Еміґраційні експерименти

Товариство Просвіта у Львові передало нашому Товариству лист, присланий п. Володимиром Александровичом з Берліна при кінці 1927 року. В тімто листі просить він помістити допис про край Абісинію, положений в Африці.

Про Абісинію пише вище згаданий п. Александрович, що це країна великої будучности та захвалює еміґрацію до тоїж країни. Він уважає еміґрацію до Абісинії кориснішою ніж до Канади та Бразилії і загалом до Америки, вказуючи яко средство зарібку — управу бавовни. Рівночасно в листі подає він, що старається о концесію від абісинської держави на переведення там кольонізації з тим, що на разі по інформації в справі поселення в Абісинії треба звертатися до Б. Єжікевича в Берліні.

З початком січня звернувся до нас один з наших рільників з просьбою, подати йому інформації про Абісинію та запитом, чи радимо йому туди їхати. При тім залучив він листа від о. Бодника, також з Берліна з адресою п. Єжікевича. В листі своїм о. Бодник до нашого знайомого, що п. Александрович виїхав до Анґлії, а він сам є тим, котрий стоїть на чолі компанії, яка на днях має відібрати землі від абісинського уряду в посідання та, що п. Александрович є лише рільним знавцем вище згаданої компанії. О. Бодник згадує, що одержав вже більше як 200 листів з Галичини і Волині. Нашого інформатора просить він, щоби цей подав йому, чи може числити на богато еміґрантів з місця замешкання нашого інформатора та околиць, та просить писати інформації по німецьки, бо мусить їх предложити директорові корабельної лінії „Голлянд Америка“, з котрою має о. Бодник заключити транспортону умову дотично перевоження еміґрантів до Абісинії кораблями цеї фірми.

По причині, що не знаємо яка земля в Абісинії, та які условини життя — остерігаємо всіх щоби здержалися зі всякими запитами дотично виїзду до Абісинії, бо Товариство звернулося в цій справі до Еміґраційного Уряду у Варшаві. Очевидно, мається тут до діла з обманцями, що числять на визиск наївних українських селян.

Хроніка

Приїзд проф. І. Боберського. Дня 16. II. приїхав до Львова проф. І. Боберський, що тепер стало перебуває в Канаді. До краю загостив він як відпоручник братнього Товариства опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла в Вінніпеґу. Шановного гостя привитали члени президії нашого товариства і члени редакційної колеґії, з якими він ділився своїми враженнями з побуту за морем, представив перспективи української еміґрації до Канади та інтересувався справами еміґрації тут в краю. Проф. І. Боберський перебуде у Львові кілька днів. Замешкав він в „Народній Гостинниці“.

Бюлетень Еміґраційного Уряду. З днем 31. січня ц. р. розпочав Еміґраційний Уряд видавати бюлетень в справах еміґрації і поселення.

Безробіття. В Польщі було зареєстрованих дня 17. грудня м. р. около 152.265 безробітних, в січні число безробітних зросло звиш 200.000. В Німеччині користало з допомог дня 15. листопада м. р. 518.000 безробітних. В Австрії в першій половині грудня користало з допомог 121.117 безробітних. В половині листопада м. р. було в Англії 1,125.700 безробітних. Також в інших краях Европи є велике число безробітних.

Іміґрація до Америки. Від 1. липня 1926 р. до 1. липня 1927 р. приїхало до Зєдинених Держав Америки 538.000 осіб.

Еміґрація з Польщі до Канади. В 1927 р. виїхало з Польщі до Канади коло 22.000 осіб, в тому числі багато жінок і дітей. Більшість еміґрантів до Канади становили українці. В році 1926 виїхало з Польщі до Канади коло 16.500 осіб, в чому майже 10.000 Українців.

Плян обмеження іміґрації до Пів. Америки. Mouthy Record of Migration подає, що д-р Амадек Е. Ґранді, директор арґентинського департаменту іміґрації, відбув при кінці 1927 р. конференції з бразилійським урядом в справі одноцільної организації іміґрації до Арґентини, Бразилії і Ураґваю. Д-р Ґранді представив, що число еміґрантів з Европи до Південної Америки, є значно більше, як цего потребують ці краї. В самій Арґентині число безробітних виносить під сучасну пору звиж 300.000, а до цего приїзджають нові партії еміґрантів, які не є призвичаєні до місцевих умовин праці. Д-р Ґранді пропонує, щоби не допускати до Арґентини і Бразилії еміґрантів, які не даються асимілювати, або не здібні є до полевих праць. При допущенні до еміґрації мається давати першенство еміґрантам латинської раси (еспанцям, португальцям італійцям і румунам).

Банкротства в Америці. По обчисленням заступника ґенерального прокуратора в році 1927 було в Америці 48.758 банкротств на суму 865 і пів міліонів долярів. Вірителі одержали лише 74 мілі-

онів долярів, це є навіть не цілих 10 відсотків. Найбільше банкротств було в Ню-Йорку.

Господарські курси в Канаді. Канадійські власти уладжують по ріжних місцевостях Канади короткі курси про рільне господарство. Зимою цього року відбулися такі курси в провінції Манітобі в місцевостях: Сіфтоні, Гарлєнді, Вінніпеґ Біч, Елмі, Медіка, Етельберті, Пайн Рівер, Келд і инших. Завідуючим українськими курсами є наш земляк, аґроном інспектор рільництва К. С. Продан.

Полуднева Америка прибіжищем для Росіян. Інтернаціональне Бюро Праці дало саме ініціятиву до поселення російських втікачів у полудново-американських латинських республіках: Болівії, Арґентині, Перу й Параґваї. З початком 1928 року около 50 родин російських втікачів, що саме тепер перебувають у Константинополі, вишлють на поселення до згаданих республік. Родини втікачів будуть мати згори означену роботу до виконування. У Болівії будуть вони заняті в приватних підприємствах, у Перу дасться їм заняття на фармах, під наглядом уряду, а в Арґентині будуть вони обробляти землю, сусідуючу з державними залізницями. Урядовці Бюра Праці заявляють, що коли ці науково-піонірські спроби увінчаються повним успіхом, европейські держави будуть висилати туди великі маси своїх безробітних, для яких не можуть дома найти заняття.

Еміґраційний рух за кордоном. Згідно з постановою Міжнародньої Конференції Праці, Міжнародне Бюро Праці одержує пересічно від 50 держав точні інформації про еміґраційний та іміґраційний рух, про реемiґрацію, працю еміґрантів та інше. Ці інформації та вісти аналізує Бюро Праці у „Місячній Еміґраційній Хроніці“.

Зі статистики, яка появилася в останньому номері цього місячника виходить, що в р. 1926 до 1927 прибуло до Зєдинених Держав Північної Америки 335.175 чужих іміґрантів. В порівнанні до минулого року, число це виказує деякий приріст іміґрації мимо цього, що обмеження були примінювані без зміни.

Посмертна згадка. У місті Вілінґ, в Зєдинених Державах, помер дня 14. грудня 1927 р. Іван **Шостак,** член Товариства ім. Т. Шевченка і Української Народньої Помочі. Походив із села Стрілки, старосамбірського повіту.

Видає: Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.